בכותל רעוע. דלא אפסדיה דלמסתר קאי: דמטי ליה. כשכפפה הגיע בה הדליקה: ברוח שאינה מצויה. הרי בידים הבעיר ובדיני אדם ניחייב: ברוח שאינה מצויה. דמידי דלא סלקא אדעתיה היא: טמון אימתר. שכיסה קמת חבירו בסדיינין כשראה דליקה אצלה והוא לא שלח את הבערה ושוייה טמון וגרם להפסיד את הגיזק ולפטור את המבעיר דפטור על טמון באש[ט]: לנפשיה. להוציא ממון מחבירו לעצמו: ממונא בעי לשלומי. אותו ממון שהוציא חייב להחזיר: לחבריה. שכר עדי שקר להוציא ממנה מראובן לשמעון: פשיטא דאורייתא הוא. דחייב בדיני שמים: אם לא יגיד. בתרי קא משתעי מדקפיד אהגדה משמע שאילו מגידין מתחייב זה ממון [ט]ועוד קי"ל (סוטה דף ב:) כל מקום שנאמר עד הרי כאן שני עדים עד שיפרט לך הכתוב אחד דכתיב לא יקום עד אחד באיש (דברים יט): אלא נחד. שמחייבו שבועה ובדיני שמים מיחייב דאי הוה מסהיד מחייב ליה שבועה ולמא לא הוי משתבע בשיקרא ומשלם: ותו ליכא. דחייבינן בדיני שמים: העושה מלאכה במי חטאת. שקל כנגדן משקלות במסכת גיטין (דף נג.) והן נפסלין במלאכה: פטור מדיני אדם. [ט]דהיזק שאינו ניכר לא שמיה היזק. וכולהו הני תיובתא מתניתא דלא מיתיה: המבעיה. תקע לו בחזנו פתאום ובעתו דלא עבד ביה מעשה בגופו: ר"מ מחייב בהזיקן. פלוגתייהו מיפרשא בהמניח את הכד (לעיל דף כט.) בנתקל פושע ובמפקיר נזקיו: אלא לסויי בסיתיה. שלא תבעיר בה האש מהר: דברי הרב שומעין. והיה להם שלא יעידו: והוא שחברה. הא דתנן נפרלה בלילה פטור כגון שחתרה הבחמה והפילה הכותל לתוכם הוא: אבל לא חברה. אלא מעצמה נפלה: אחילתו בפשיעה. אלא נפילה דעביד למיפל: וסופו באונס. דהא לא נפלה אלא חתרה: הניחה למאן דאמר כו'. פלוגתא היא בסוף המפקיד (ב"מ דף מב.) תרי לישני דש"ס אליבא דרב יוסף: ה"ג אלא מפני' בכותל בריא ואפילו לא חברה: הניחה בחמה כו' אמר רבה ואפילו בחמה כו' אמאי פטור אלא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס הוא הניחא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא מתני' בכותל בריא ואפילו לא חתרה וכי איתמר דרבה אסיפא איתמר הניחה בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצתה והזיקה חייב אמר רבה [ט]ואפי' חתרה לא מבעיא היכא דלא חתרה דכולה בפשיעה הוא אלא אפי' חתרה נמי מהו דתימא הויא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא מ"ט דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל [ט]טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא: הוציאוה לסטים לסטים חייבין: פשיטא

בכותל רעוע אמר מר [א]הכופף קמתו של חבירו בפני הדליקה היכי דמי אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה [ב]בדיני אדם נמי נחייב [ג]אלא דמטיא ברוח שאינה מצויה ורב אשי אמר [ד]טמון אתמר משום דשויה טמון באש: אמר מר [ה]השוכר עדי שקר ה"ד אילימא לנפשיה [ו]ממונא בעי שלומי ובדיני אדם נמי ניחייב [ז]אלא לחבריה [ח]והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו במאי עסקינן אילימא בבי תרי פשיטא [מ]דאורייתא הוא [י]אם לא יגיד ונשא עונו [יא]אלא בחד ותו ליכא והאיכא (סימן העושה בסם ושליח חבירו נשבר) [יב]כ[יג]העושה מלאכה במי חטאת ובפרת חטאת פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [יד]הנותן סם המות בפני בהמת חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [טו]השולח את הבערה ביד חרש שוטה וקטן פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [יז]המבעית את חבירו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים והאיכא [יח]נשברה כדו ברה"ר ולא סלקה נפלה גמלו ולא העמידה ר"מ מחייב בהזיקן וחכ"א פטור בדיני אדם וחייב בדיני שמים אין מיהא איכא טובא והני אצטריכא ליה מהו דתימא בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הפורץ גדר בפני בהמת חבירו מהו דתימא כיון דלמסתריה קאי מה עביד בדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל הכופף קמתו של חבירו נמי מהו דתימא לימא מי הוה ידענא דאתיא רוח שאינה מצויה ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל ולרב אשי דאמר נמי טמון איתמר מהו דתימא אנא כסויי כסיתיה ניהלך ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והשוכר עדי שקר נמי מהו דתימא לימא [יט]דברי הרב ודברי התלמיד דברי מי שומעין ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל והיודע עדות לחבירו ואינו מעיד לו נמי מהו דתימא מי יימר דכי הוה [כ](אתינא) מסהדינא ליה הוה מודה דלמא הוה משתבע לשקרא ובדיני שמים נמי לא ליחייב קמ"ל: נפרצה בלילה או שפרצוה לסטים כו': אמר רבה והוא שחתרה אבל לא חתרה מאי חייב היכי דמי אילימא בכותל בריא כי לא חתרה אמאי חייב מאי ה"ל למעבד אלא בכותל רעוע כי חתרה [כא]אמאי פטור תחלתו בפשיעה וסופו באונס הוא הניחא למ"ד [כב]תחילתו בפשיעה וסופו באונס פטור אלא למ"ד תחילתו בפשיעה וסופו באונס חייב מאי איכא למימר אלא מתני' בכותל בריא ואפילו לא חתרה וכי איתמר דרבה אסיפא איתמר הניחה בחמה או שמסרה לחרש שוטה וקטן ויצתה והזיקה חייב אמר רבה [כג]ואפי' חתרה לא מבעיא היכא דלא חתרה דכולה בפשיעה הוא אלא אפי' חתרה נמי מהו דתימא הויא לה תחילתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולה פשיעה היא מ"ט דאמר ליה מידע ידעת דכיון דשבקתה בחמה כל [כד]טצדקא דאית לה למיעבד עבדא ונפקא: הוציאוה לסטים לסטים חייבין: פשיטא

אילימא דמטיא ליה ברוח מצויה בדיני אדם נמי ליחייב. ות"ת כיון שאין חילוק בין מקרב דבר אצל האש ובין מקרב האש אצל הדבר אמאי אמרינן בפרק כל הנשרפין (סנהדרין דף עז. ושם) כ) כפתו במקום שסוף חמה או ליבה לבא פטור ליחייב למ"ד אשו משום חליו וכן כפתו לפני ארי וי"ל דולאי אי כפתו והביאו במקום שסוף חמה או ליבה לבא או ארי חייב אבל התם מיירי שכפתו במקום שהיה ולא הזיזו ממקומו ולא הוי מלמלס הואיל והחמה והליבה והארי אין עליו בשעת כפיתה והיא דאתקיל עליה בדקא דמיא אפילו כפתו והביאו שם ואח"כ אתקיל פטור דדמי לזורק חץ ותריס בידו ואפילו קדם הוא ונטלו פטור וא"ת הכא דהשיך בו את הנחש דפטור למ"ד מעצמו הוא כ) מכיש אמאי פטור לפי מה שפירש בשמעתין דפי פרה (דף כג:) שאש ידו לתוך פיו והשיך ליחייב משום אשו דולאי הנחש יזיק האדם וי"ל דשאני התם שאין האדם עדיין בעולם:

ממונא בעי לשלומי. וכי תימא פטור מדיני אדם משום דלא ידעי' שהם עדי שקר מ"מ כיון שאם היינו יודעין שהם עדות שקר משלם אין שייך למיתני פטור מדיני אדם: **אלא** לחבריה. כגון שאין לחבריה מה לשלם או שהלך למדינת הים או כגון שאין אנו יודעים שהם עדי שקר ודוקא שוכר אבל אמר פטור מדיני שמים דסבור שלא יאמעו לו דאין גרלה לומר דנקט שוכר לאשמועינן דאפי' שוכר פטור מדיני אדם שאין זה שוס חידוש ולקמן לא עביד לריכותא אלא מדיני שמים ועוד דבפירקין תנן (דף נט:) השולח את הבערה ביד חש"ו פטור מדיני אדם וחייב בדיני שמים שלא ביד פקח הפקח חייב משמע דשולח פטור אף מדיני שמים: **פשיטא** אם לא יגיד וכו'. וא"ת ה"מ כשעבר על שבועתו דכתיב ושמעה קול אלה וי"ל דה"ק קרא כשעובר (א) בדבר שאם לא יגיד היה נושא עון אז יביא קרבן שבועה אבל בלא שבועה נמי איכא נשיאות עון כדמוכח במתני' באחד דיני ממונות (סנהדרין דף ז:) ודוקא בב"ד דכשאומרים אין אנו יודעים להעיד שוב אינם יכולין להעיד דכיון שהגיד שוב אינו חוזר ומגיד והיינו אם לא יגיד דקרא אבל חוץ לב"ד אין לחוש שיכול לחזור ולהעיד:

העושה מלאכה במי חטאת. עד שלא נתן האפר כדתניא במס' פרה (פ"ד מ"ד) פרה נפסלת במלאכה עד שתעשה אפר והמלאכה פוסלת במים עד שיגיס האפר לתוכה ובספרי יליף מקרא יכול אף קדשן ת"ל למשמרת למי נדה ולא שכבר מי נדה: **פטור** מדיני אדם. בפ' הניזקין (גיטין נג.) פריך מיניה למ"ד היזק שאין ניכר שמיה היזק: **אבל** הני אצטריך ליה. וא"ת הנותן סם המות נמי חידוש הוא למיתני כדאמרינן לעיל (דף מז:) דאפילו סם המות דלא עבידא דאכלה

חייב בדיני שמים ושמא אין כל כך חידוש: **כסויי** כסיתיה. וא"ת גלוי וידוע למקוס למה נתכוין אם לטובה אם לרעה וי"ל דאפי' במתכוין לטובה שלא ימהר לשרוף ויוכל להציל בעל הבית בתוך כך מ"מ בדיני שמים חייב דאיבעי ליה לאזהורי ולאסוקי אדעתיה שלא יבא לו הפסד בכך: **מהו** דתימא הויא לה תחלתו בפשיעה וסופו באונס קמ"ל דכולהו פשיעה היא. ק"ק דה"ל למימר מהו דתימא כולה אונס הוא וכגון שנעל כל כך יפה שאינה יכולה לצאת אלא בחתירה קמשמע לן דפושע הוא אצל חתירה שהניחה בחמה:

תורה אור השלם

1. וְנֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא וְשָׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוּא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אִם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:

ויקרא ה א

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה פשיטא וכו' כשעובר על שבועתו בדבר שאם לא יגיד:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה אם לא יגיד וכו' ועוד קי"ל. תמוה לי הא בתמת היכא דעד אחד מועיל בעדותו לחייב ממון חייב קרבן שבועה כדאמרי' בשבועות דפ"ד הכל מודים בעד אחד וכו' ובתוס' ריש סוטה ד"ה כל הקשו בתמת אמאי לא אמרינן דוהוא עד הייתו ב' דוקא. וע"ש מה שתירלו אבל לרש"י דכ"כ לקושטא דמילתא דוהוא עד הייתו ג' דוקא ל"ע: ד"ה פטור וכו' דהיזק שאינו ניכר לא שמיה היזק. קשה למ"ש רש"י תחלה העושה מלאכה שאקל בהן משקלות ומה אף למ"ד דשמיה היזק פטור ע"ש בגיטין וצ"ע:

רבינו חננאל

תחלתו בפשיעה וסופו באונס. דכיון דשבקתה בחמה כל טצדקי דאית לה. פי' ערמה.

מוסף רש"י

העושה מלאכה במי חטאת. שקל כנגדן משקולות, ופרה וכל מעשה נפסלים במלאכה (לקמן צח.) מי חטאת דפרה אדומה וכן פרה עצמה נפסלין במלאכה, דכתיב (במדבר יט) אשר לא עלה עליה עול, ומי חטאת כתיב למשמרת למי נדה, ותניא בספרי מה ת"ל, שיהו אין לו שתהא מלאכה פוסלת אלא בפרה ומנין אף במים ת"ל למשמרת למי נדה, כלומר שיהיו משומרות לכך ולא לדבר אחר (גיטין נג.). פטור מדיני אדם. לשלם והחייב בדיני שמים. פורענות לשלם לרשעים שנתכוין להפסיד את ישראל (שם). נשברה כדו כו' וחייב בדיני שמים. משום דלא סליק (לעיל כט.).

יד א ב ג מיי' פי"ד מהלכות נ"מ הל' יד סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף יא:

טו ד מיי' שם טוש"ע שם סעיף טז:

טז ה מיי' פי"ז מהלכות עדות הלכה ז סמג לאוין כח טוש"ע ח"מ סי' לג סעיף ב:

יז ו מיי' שם טוש"ע שם בהג"ה:

יח ז מיי' שם סמג שם וטוש"ע שם:

יט ח מיי' שם סמג שם טוש"ע שם ח"מ סי' כח סעיף ג:

כ ט מיי' פ"ח מהלכות עדות הלכה ג סמג עשין קח טוש"ע שם ועיין בכ"מ ובצ"י שם:

כא י מיי' שם פ"ז הל' ז סמג שם טוש"ע שם:

כב כ מיי' פ"ז מהל' חובל ומזיק הלכה ה ועיין במ"מ:

כג ל מיי' פי"ד מהל' מזקי ממון הלכה ה סמג עשין סט טוש"ע ח"מ סי' תיח סעיף ז:

כד מ מיי' פ"ב מהלכות חובל ומזיק הל' ז סמג שם טוש"ע ח"מ סי' תכ סעיף לב:

כה נ מיי' פ"ד מהל' מזקי ממון הלכה ג סמג עשין קח טוש"ע ח"מ סי' שלו סעיף ג:

כו ס מיי' שם הל"ה טוש"ע שם סעיף ה: